

İKİ FARKLI EĞİTİM SİSTEMİ İLE ÖĞRENİM GÖREN HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK MESLEĞİNİ ALGILAMA DURUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

THE COMPARISON OF THE PERCEPTIONS OF NURSING PROFESSIONS AMONG SENIOR NURSING STUDENTS RECEIVING EDUCATION IN TWO DIFFERENT EDUCATION SYSTEMS

Yard.Doç.Dr. Şebnem ÇINAR YÜCEL **Ar.Gör. Elem KOCAÇAL GÜLER**
Prof.Dr. İsmet EŞER **Prof.Dr. Leyla KHORSHID**

Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

ÖZET

Amaç: Araştırma, klasik ve entegre eğitim sistemi ile öğrenim gören hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini algıma durumlarını karşılaştırmak amacı ile tanımlayıcı olarak yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma evrenini, Hemşirelik Yüksekokulu'nun 2007–2008 öğretim yılında klasik sistemle (N=166), 2008–2009 öğretim yılında entegre sistemle öğrenim gören (N=169) son sınıf öğrencileri, örneklemini ise; araştırmanın sınırlılıklarına uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 139 entegre eğitim sistem ve 135 klasik sistem öğrencisi oluşturdu. Araştırma verilerinin toplanmasında; "Tanıtım Formu" ve öğrencilerin hemşirelik mesleğini algılamalarını ölçmek amacıyla "Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği (HMAÖ)" kullanıldı. HMAÖ, 22 maddeden, "Mesleki Nitelikler" ve "Mesleki Statü" olmak üzere iki alt boyuttan oluşmuştur. Araştırmanın yürütülmesi için gerekli etik izinler alındı ve çalışma gönüllülerle yürütüldü. Araştırma verilerinin analizi, sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi kullanılarak yapıldı.

Bulgular ve Sonuç: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 23.10 ± 1.05 olduğu, %49.3'ünün klasik ve % 50.7'sinin entegre sistem ile öğrenim gördüğü belirlendi. HMAÖ toplam puan ortalaması, klasik sistemle öğrenim gören öğrencilerde 87.57 ± 17.27 iken entegre sistemle öğrenim gören öğrencilerde 84.29 ± 15.96 olarak saptandı. İki farklı eğitim sistemi ile öğrenim gören öğrencilerinin HMAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p > 0.05$). Klasik ve entegre sistem ile öğrenim gören öğrencilerin Mesleki Nitelikler ($p > 0.05$) ve Mesleki Statü ($p > 0.05$) alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmadı. Sonuç olarak; iki farklı eğitim sistemi ile öğrenim gören öğrencilerin meslek algıları arasında fark olmadığı ve hemşirelik mesleğini yüksek düzeyde algıladıkları belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Hemşirelik mesleğini algıma

ABSTRACT

Objective: This descriptive research was conducted to compare the perception of nursing profession among fourth year senior nursing students receiving classical or integrated education.

Material and Methods: The scope of the research was composed of 166 fourth year senior nursing students attending in classical education system during the 2007-2008 academic year and

169 fourth year senior nursing students attending in integrated education system during the 2008-2009 academic year; the research sample comprised 139 students in integrated system and 135 students in classical system who voluntarily accepted to participate in research. For data collection, "Personal Identification Form" and "Perception of Nursing Profession Scale" (PNPS) are used. Scale has 2 sub-scales: "Professional Qualities" and "Professional Statute". The research was conducted in accordance with ethical principles and volunteers. The percentages, standard deviation, Independent Sample T test, Chi-Square test were used in the analysis of the data.

Results: The students' mean age was found to be 23.10 ± 1.05 (Range: 21-27) years, 49.3% were receiving education in classical system and 50.7% receiving education in integrated system. It was found that PNPS total score mean for students receiving education in classical system was 87.97 ± 7.17 , while it was 84.29 ± 15.96 for students receiving education in integration system. There was no statistically significant difference in PNPS mean points of the students educated in two different education systems ($p > 0.05$). There was any statistically significant difference between the "Professional Status" and "Professional Qualities" sub-scale mean scores of the students receiving education in classical and integrated systems ($p > 0.05$).

Conclusion: As a result, it was found that there was no significant difference between perceptions of nursing profession among the students receiving education in two different education systems and that nursing students perceived nursing profession in high level.

Key Words: Nursing students, Perception of nursing profession

GİRİŞ

Hemşireliği algılama, bireylerin kendilerini, çevrelerini, hemşirelik hakkında hissettiklerini ve düşündüklerini tanımlar. Hemşirelik öğrencileri için mesleği algılama, öğrencilerin kendileri, çevreleri, hemşirelik ve hemşirelikteki eylemlerin uygunluğu hakkında hissettiklerini, düşüncelerini ve hemşirelik eğitimini nasıl gördüklerini tanımlar. Algılama, öğrencilerin hemşirelik uygulamalarını ve bu uygulamalarda en önemli faktörün bilgi olduğunu kavramalarında ve bakış açılarının gelişmesinde ilgili deneyimlerin bir filtresi olarak işlev görür (Andersson 1993).

Meslek seçiminde, mesleğe uyum sağlamada ve verimli bir çalışma yaşamı sürdürmede o mesleğe ilişkin olumlu bir görüş ve tutuma sahip olmak mesleğin gelişimi açısından önemlidir (Demirkıran ve ark. 2005). Toplumdaki önyargılarla ve mesleği tanımadan hemşirelik eğitime başlayan öğrencilerin okula ilk başladıklarında mesleğe ilişkin tutarlı bir görüşe sahip olmaları beklenemez (Dereli ve Demir 1998). Meslek bilincinin temeli okul yaşamı sırasında atılır, tüm meslek yaşamı boyunca devam eder ve mesleki felsefenin oluşmasını sağlar (Bilecan ve ark. 2005, Özsoy ve ark 1999, Ulusoy 1992). Öğrencilerin meslekle ilgili düşünceleri, aldıkları teorik ve uygulamalı eğitimler sonunda olumlu ya da olumsuz yönde değişebilmektedir (Erdemir 1997, Karadakovan 1996).

Hemşirelik yüksekokulu son sınıf öğrencileri mesleki yaşama atılacak olan hemşire adaylarıdır. Bu adayların hemşirelik algısı motivasyonlarını, özgüvenlerini, diğer disiplinlerin üyeleri ve hastalarla olan ilişkilerini etkileyebileceğinden önemlidir. Dört yıllık öğrenim yaşantıları sırasındaki deneyimleri mesleği algılamalarını farklı şekilde etkileyebilir.

Klasik sistem öğrencileri dört yıllık eğitimleri boyunca teorik dersi izleyen klinik uygulamalara öğretim elemanı denetiminde çıkarak eğitimlerini tamamlarlar. Entegre sistemde ise; son sınıf öğrencileri bir ders yılı boyunca intörn olarak eğitimlerini sürdürürler. Bu süre içinde klinik hemşireleri ile daha yakın çalışma fırsatı bulurken, hastalar, aileleri ve ekip ile daha yakın ilişki içinde olurlar. Aynı zamanda entegre eğitim sisteminde müfredata yeni eklenen Girişkenlik, Hemşirelikte Eleştirel Düşünme, Kişisel Gelişim gibi seçmeli dersler bulunmaktadır. Dolayısıyla iki farklı eğitim sisteminde öğrencilerin yaşadıkları deneyimler farklıdır. Bu nedenle farklı eğitim sistemlerinin öğrencilerin mesleklerine ilişkin algılarını farklı yönde etkileyebileceği düşünülmektedir.

AMAÇ

Bu araştırma, klasik ve entegre eğitim sistemi ile öğrenim görenin hemşirelik mesleğini algılamaya etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma evrenini, Hemşirelik Yüksekokulu'nun 2007–2008 öğretim yılında klasik sistemle (N=166) ve 2008–2009 öğretim yılında entegre sistemle öğrenim gören (N=169) son sınıf öğrencileri, örneklemini ise; olasılıksız örnekleme yöntemi ile seçilen ve araştırmanın sınırlılıklarına uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllü 139 entegre eğitim sistem ve 135 klasik sistem öğrencisi oluşturdu. Araştırmada öğrencilerin %81.8'ine (274 öğrenci) ulaşılmıştır.

Araştırma verileri araştırmacılar tarafından "Tanıtım Formu" ve öğrencilerin hemşirelik mesleğini algılamalarını ölçmek amacıyla Eşer ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilen "Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği (HMAÖ)" kullanılarak sınıf içinde toplanmıştır. Soruların yanıtlanması 10-15 dakikalık bir süre almıştır.

HMAÖ, 5'li likert tipi bir ölçek olup 22 maddeden, mesleğin değişik yönlerini tanımlayan ifadeleri içeren "Mesleki Nitelikler" (17 madde) (min 17, max 85) ve mesleğin toplumdaki yerini içeren ifadelerden oluşan "Mesleki Statü" (5 Madde) (min 5, max 25) olmak üzere iki alt boyuttan oluşmuştur. "Mesleki Nitelikler" alt boyutu; hemşirelik yoğun iletişim, fedakarlık gerektiren, bağımsız uygulamaları olan, bilgiye, beceriye dayalı, doyum verici, yorucu, stresli, çalışma koşulları ağır, ekip çalışması, teknoloji kullanımını, problem çözme becerilerinin kullanımı ve yüksek öğretim gerektiren bilime dayalı meslektir gibi mesleğin pek çok yönünü tanımlayan ifadeleri içermektedir. "Mesleki Statü" alt boyutu ise; hemşireliğin diğer sağlık meslekleri arasındaki konumunu, prestijini, toplumdaki yerini içeren ifadelerden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha kat sayısı 0.83 ve alt ölçeklerin Cronbach Alpha kat sayıları "Mesleki Nitelikler" için 0.85 "Mesleki Statü" için ise; 0.79 olarak bulunmuştur. Ölçekten elde edilen toplam puanın yükselmesi, meslek algısının olumlu yönde olduğunu göstermektedir (min 22, max 110).

Araştırmanın yürütülmesi için; Hemşirelik Yüksekokulu Bilimsel Etik Kurulu'ndan yazılı izin, araştırmaya katılan tüm öğrencilerden sözel izin ve ölçeğin uygulanması için yazardan izin alınmıştır.

Araştırma verilerinin analizi SPSS 15.0 paket programından yararlanılarak, sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi ve ki-kare testi kullanılarak yapıldı.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamına alınan öğrencilere ait tanıtıcı özellikler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı

n=274	n	%
Yaş		
21-23 yaş	191	69.7
24-27 yaş	83	30.3
Eğitim		
Entegre eğitim	139	50.7
Klasik eğitim	135	49.3
Yaşanılan Yer		
Köy	27	9.9
İlçe	72	26.3
Şehir	89	32.5
Büyükşehir	86	31.4
Annenin Eğitim Düzeyi		
Okur-yazar değil	3	1.1
Okur-yazar	19	6.9
İlköğretim	200	73.0
Lise	35	12.8
Üniversite	17	6.2
Babanın Eğitim Düzeyi		
Okur-yazar değil	2	0.7
Okur-yazar	6	2.2
İlköğretim	150	54.8
Lise	82	29.9
Üniversite	34	12.4

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 23.10 ± 1.05 olduğu, %69.7'sinin 21-23 yaş grubunda olduğu, %49.3'ünün klasik ve % 50.7'sinin ise entegre sistem ile öğrenim gördüğü belirlendi (Tablo 1).

Araştırma sonucunda, öğrencilerin %31.4'ünün en uzun süreyle büyük şehirde yaşadığı saptandı. Benzer çalışmalarda da hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin uzun süre bir il merkezinde yaşadıkları görülmektedir (Akbaş ve ark. 2003, Bayık ve ark. 1999, Eşer ve ark. 2008, Turgay ve ark. 2005).

Öğrencilerin ailelerine ilişkin tanıtıcı özellikleri incelendiğinde, %73'ünün annesinin, %54.8'inin babasının ilköğretim mezunu olduğu saptandı (Tablo 1). Çalışmamızda öğrencilerin çoğunun anne ve babalarının ilköğretim mezunu olması,

yapılan pek çok çalışma ile benzerlik göstermektedir (Akbaş ve ark. 2003, Atalay 1988, Başer 1995, Bayık ve ark 1999, Eşer ve ark. 2008, Kuzulu ve Koçak 1993, Özsoy ve ark. 1999, Öztürk ve Bahçecik 2003, Turgay ve ark. 2005). Başer (1995)'in de belirttiği gibi hemşirelik yüksekokullarında okuyan öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyleri diğer fakülte ve yüksekokullara göre daha düşüktür. Bu durum 1988'lerden 2008 yılına kadar neredeyse hiçbir farklılık göstermemiştir (Baser 1995, Eşer ve ark. 2008, Öztürk ve Bahçecik 2003).

Tablo 2: Öğrencilerin Meslek Seçimine İlişkin Görüşlerine Göre Dağılımı

n=274	n	%
İsteyerek seçme durumu		
Seçen	139	50.7
Seçmeyen	135	49.3
Meslek Seçiminde etkili olan kişi		
Kendisi	108	39.4
Ailesi	125	45.6
Öğretmenleri	19	6.9
Arkadaşları	12	4.4
Tercih sırası		
1. sırada	63	23
2. sırada	26	9.5
3. sırada	13	4.7
4. sırada	26	9.5
5. sırada	23	8.4
Diğer	123	44.9

Pek çok meslekte kişinin başarılı olabilmesi, mesleği bilerek ve isteyerek seçmeleri ile yakından ilişkilidir (Özsoy ve ark. 1999). Araştırmamıza katılan öğrencilerin meslek seçimi ile ilgili görüşleri incelendiğinde; %50.7'sinin mesleği isteyerek, %39.4'ünün kendi isteği ile seçtiği saptandı (Tablo 2). Çalışma sonucunda öğrencilerin meslek seçiminde öncelikle ailenin daha sonra kendisinin etkili olduğu, aile dışındaki sosyal çevrenin çok fazla etkili olmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin üniversite sınavında hemşirelik mesleğini tercih sıralamaları incelendiğinde; %55.1'inin hemşireliği ilk 5 sırada tercih ettiği, %23'ünün ise birinci sırada tercih ettiği saptandı (Tablo 2). Yapılan pek çok benzer çalışmada öğrencilerin çok düşük bir oranının hemşireliği ilk sıralarda tercih ettikleri bulunmuş, mesleği ailelerinin isteği ve çeşitli zorunlu nedenlerle tercih ettikleri saptanmıştır (Erdemir 1997, Eşer ve ark. 2008, Fadiloğlu ve ark. 1999, Özsoy ve ark. 1999, Öztürk ve Bahçecik 2003, Ulupınar ve Ekizler 1997, Ulusoy 1992). Son yıllarda yapılan çalışmalarda ise; öğrencilerin hemşireliği ilk beş tercih sıralamasına aldıkları saptanmıştır (Akbaş ve ark. 2003, Bezci ve Bayık 2005, Demirkıran ve ark. 2005, Eşer ve ark. 2008, Öztürk ve Bahçecik 2003). Araştırmamızın sonuçları son yıllarda yapılan çalışmaları destekler nitelikte olmakla birlikte, öğrencilerin yarıya yakınının mesleği istemeden seçmesine rağmen, hemşirelik mesleğini ilk 5 sırada tercih eden öğrenci oranının artması çelişkili bir bulgu olarak görülmektedir. Bu durumun üniversite sınav sistemindeki

değişikliklerden kaynaklandığı düşünülebilir. Günümüz sınav sisteminde öğrenciler aldıkları sınav sonuç puanlarına göre tercih yapmaktadırlar.

Tablo 3. Klasik ve Entegre Sistem Öğrencilerinin Hemşireliğe ve Mezun Olunca Çalışmayı Düşündükleri Alanlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

n=274	Klasik Sistem	Entegre Sistem
Hemşireliğe ilişkin duygular		
Hemşirelik mesleğini seviyorum	115 (%85.2)	117 (%84.2)
Hemşirelik mesleğini sevmiyorum	20 (%14.8)	22 (%15.8)
	$X^2=0.05$	$p=0.81$
Mezun Olunca Çalışması Düşünülen Alan		
Hastanede hemşire	52 (%38.5)	54 (%38.8)
Hastanede yönetici hemşire	34 (%25.2)	44 (%31.7)
Hemşire okulunda eğitimci	35 (%25.9)	28 (%20.1)
Sağlıkla ilgili hemşirelik dışında başka bir meslek	9 (%6.7)	8 (%5.8)
Hemşirelik dışında başka bir meslek	5 (%3.7)	5 (%3.6)
	$X^2=7.76$	$p=0.10$
Mesleğe hazır hissetme durumu		
Evet	95 (%70.4)	99 (%71.2)
Hayır	40 (%29.6)	40 (%28.8)
	$X^2=0.02$	$p=0.87$
Toplam	135	139

Klasik sistemle öğrenim gören öğrencilerin %85.2'sinin, entegre sistemle öğrenim gören öğrencilerin ise %84.2'sinin hemşirelik mesleğini sevdiği ve yapılan istatistiksel analiz sonucunda aralarında anlamlı bir fark olmadığı saptandı ($p>0.05$)(Tablo 3).

Öğrencilerin mezun olduklarında çalışmayı düşündükleri alan incelendiğinde; klasik (%38.5) ve entegre (%38.8) sistemle öğrenim gören öğrencilerin mezun olduktan sonra en yüksek oranda hastanede hemşire olarak çalışmak istedikleri belirlendi ve yapılan analiz sonucu aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0.05$)(Tablo 3). Yapılan pek çok çalışmada öğrencilerin yüksek oranda akademisyen hemşire ya da yönetici hemşire olmak istedikleri saptanmıştır (Dereli ve Demir 1998, Öztürk ve Bahçecik 2003). Bu sonuçta, klinik uygulama sırasında bilgi ve becerileri kullanmanın, başkalarına yardım etmenin, hastayla birebir iletişim kurmanın öğrenciye verdiği doyumun etkisi olabileceği gibi öğrencilerin klinik ortamda mesleklerini daha yakından tanımaları ve klinikte çalışan hemşireleri kendilerine rol modeli almalarının da etkili olabileceği düşünülmektedir.

Her iki sistemle de öğrenim gören öğrencilerin tamamına yakınının kendilerini mesleğe hazır hissettikleri belirlendi (Tablo 3). Entegre sistemle öğrenim gören öğrencilerin bir yıl süreyle daha yoğun bir klinik uygulama deneyimi (nöbet tutma, hastalar ve ekip üyeleriyle daha fazla birlikte olmaları gibi) yaşamaları nedeniyle klasik sistem öğrencilerine göre kendilerini daha hazır hissetmeleri beklenebilir. Ancak her iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$).

Ülkemizde birinci sınıf hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda öğrencilerin dönem sonunda kendilerini bu mesleğe uygun gördükleri saptanmıştır (Atalay ve ark 1994, Bezci ve Bayık 2005, Turgay ve ark. 2005).

Tablo 4: Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Eğitim Sistemine Göre Hemşirelik Mesleğini Algılama Puanlarının Dağılımı

Hemşirelik Mesleğini Algılama Ölçeği Alt Boyutları	Klasik Sistem	Entegre Sistem	t	p
	X± SS	X± SS		
Algılama Ölçeği Toplam Puanı	87.57±17.27	84.29±15.96	-1.63	0.10
Mesleki Nitelikler	70.20±14.65	68.82±13.42	-0.80	0.41
Mesleki Statü	17.37±4.22	15.46±4.66	-3.55	0.06

HMAÖ toplam puan ortalaması, klasik sistemle öğrenim gören öğrencilerde; 87.57±17.27 iken entegre sistemle öğrenim gören öğrencilerde 84.29±15.96 yüksek düzeyde olduğu saptandı (Tablo 4). Ülkemizde son sınıf hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda öğrencilerin meslek algılarının orta düzeyde olduğu, sınıf ilerledikçe hemşirelik hakkındaki düşüncelerinin olumlu olarak değiştiği belirlenmiştir (Bezci ve Bayık 2005, Çakmakçı ve Aycan 2003, Özsoy ve ark. 1999, Turgay ve ark. 2005, Ulusoy 1992). Bu sonuç çalışmamızla benzerlik göstermektedir. İki farklı eğitim sistemi ile öğrenim gören öğrencilerin HMAÖ puan ortalamaları, Mesleki Nitelikler ($p>0.05$) ve Mesleki Statü ($p>0.05$) alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmadı. Her iki eğitim sisteminde; ders içeriklerinin benzer olması ve klinik ortamın aynı olması nedeniyle öğrencilerin hemşirelik meslek algılarının benzer olduğu düşünülmektedir. Entegre eğitim sisteminde müfredata eklenen seçmeli derslerin ve intörn uygulamasının öğrencilerin hemşirelik mesleği algılarını değiştirmedeği görülmektedir. Ülkemizde hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda öğrencilerin eğitimleri süresince hemşirelik algılarının olumlu yönde değiştiğini ifade ettikleri saptanmıştır (Atalay ve ark. 1994, Bezci ve Bayık 2005, Turgay ve ark 2005). Görüldüğü gibi ülkemizde hemşirelik eğitimi sırasında öğrencilerin hemşirelik mesleğini algılamaları olumlu yönde değişim göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; klasik ve entegre eğitim sistem ile öğrenim gören öğrencilerin meslek algıları arasında fark olmadığı ve hemşirelik mesleğini yüksek düzeyde algıladıkları belirlendi. Çalışma sonuçları doğrultusunda; entegre sistemle öğrenim gören farklı hemşirelik okullarında çalışmanın tekrarlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbaş M, Alparslan N, Öztunç G (2003). Çukurova Üniversitesi Adana Sağlık Yüksekokulu I. sınıf öğrencilerinin mesleği tercih etme, okula başlama ve devam etmelerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. I. Uluslar arası ve V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi Kitabı, Dstanbul: Özlem Grafik Matbaacılık, 187-190.
- Andersson E.P (1993). The perspective of student nurses and their perceptions of professional nursing during the nurse training programme. Journal of Advanced Nursing, 18, 808-815.

- Atalay M (1988). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği isteyerek seçip seçmeme durumları ile okuldaki başarıları arasındaki ilişkinin açıklanması. I. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, 11-12: Eylül 1986 İstanbul: Hlal Matbaacılık, 117-124.
- Atalay M, Tel H, Altun E, Tel H (1994). Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin klinik uygulamada yaşadıkları güçlükler ve yardım beklentileri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 1: 1, 19-25.
- Başer G (1995). Hemşirelik yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin sosyal özellikleri, okulu tercih sıralamaları ve seçme nedenleri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2: 1, 11-20.
- Bayık A, Durmuş H, Uysal A (1999). Lise son sınıf kız öğrencilerinin hemşirelik mesleğini seçme ve bu mesleğe ilişkin görüşlerinin incelenmesi. VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Erzurum; A.Ü.H.Y.O., 390-394.
- Bezci G, Bayık A (2005). Hemşirelik öğrencilerinin hemşireliği algılamaları. IV. ulusal hemşirelik öğrencileri kongresi, Ankara: Kök Yayıncılık, 51.
- Bilecan D, Çakır Z, Demircan H ve ark. (2005). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin mesleki yeterlilik açısından kendilerini algılayış düzeylerinin belirlenmesi. IV. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi, Ankara: Kök Yayıncılık, 42.
- Çakmakçı A, Aycan N (2003). Lise son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine bakış açıları ile mesleği tercih etme durumları; Manisa örneği. Hemşirelik Forumu, 6: 1, 33-42.
- Demirkıran F., Türk G, Denat Y (2005). İlk klinik uygulama öğrencilerin mesleklerine ilişkin görüşlerini etkiler mi? Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi Özel Sayısı.
- Dereli N, Demir Ü (1998). Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin düşüncelerinin incelenmesi. Ege Üniversitesi hemşirelik Yüksekokulu Dergisi., 14: 2, 119-128.
- Erdemir F (1997). Hemşirelik yüksekokulu 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik yüksekokulunu tercih etme, okula başlamaya karar verme özellikleri ve okula devam etmede etkili faktörler. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, Dstanbul: Çevik Matbaacılık, 322-327.
- Eşer İ, Khorshid L, Denat Y (2008). Hemşirelik Mesleğini Algılamada İlk Klinik Uygulamanın Etkisi Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 24:1, 15-26.
- Eşer, D., Khorshid, L., Denat, Y. (2006) "Hemşirelik Mesleğini Algılama" Ölçeği Geçerlik Güvenirlik Çalışması. Çınar Dergisi, 10 (1).
- Fadıloğlu C, Esen A, Akyol AD (1999). Öğrenci ve mezun hemşirelerin klinik uygulamalara ilişkin beklentilerinin karşılaştırılması. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı (Uluslararası Katılımlı), İstanbul: Çevik Matbaacılık, 30-36.
- Karadakovan A (1996). Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin eğitimin başlangıcında ve mezuniyetten önce meslek seçimi beklentileri ve çalışmak istedikleri alanlar ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. Türk Hemşireliğinde Yükseköğrenimin 40. Yılı Sempozyumu Kitabı, Dzmir: Ege Üniversitesi Basımevi, 301.
- Kuzulu K, Koçak F (1993). H.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu 1. sınıf öğrencilerinin mesleğe yönelmelerini etkileyen faktörler ve değer sistemleri. III. Hemşirelik Eğitimi Simpozyumu Kitabı (Uluslar arası Katılımlı), Dstanbul: D.Ü. Basımevi ve Film Merkezi, 120-125.
- Özsoy SA, Uysal A, Bayık A, Erefe İ. (1999). Hemşire öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşlerinin ileriye dönük incelenmesi. VII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Erzurum: A.U.H.Y.O., 345-350.
- Öztürk H, Bahçecik N (2003). Öğrencilerin meslek olarak hemşireliği seçmelerini etkileyen faktör ve gelecekteki mesleki beklentileri. I. Uluslararası ve V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi Kitabı, İstanbul: Özlem Grafik Matbaacılık, 387-392.
- Turgay AS, Karaca B, Ceber E, Aydemir G. (2005). Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 8: 1, 54-62.
- Ulupınar S, Ekizler H (1997). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin okulları ile ilgili görüşlerine ilişkin niteliksel bir çalışma. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, İstanbul: Çevik Matbaacılık, 188-189.
- Ulusoy MF (1992). Hemşirelik yüksekokulları son sınıf öğrencilerinin meslek bilinçlerinin araştırılması. III. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Sivas: Esnaf Ofset Matbaacılık, 24-26.